

RÓNA JÓZSEF
1861 - 1939)

MEGSZORULT FAUN
(FAUN A CSAPDÁBAN, FAUN ÉS NYMPHA) 1889
BRONZ, 83 CM
JELEZVE: RÓNA JÓZSEF Bp. 89.

KIÁLLÍTVA:

MŰCSARNOK, OMKT TÉLI KIÁLLÍTÁS,
1889/1890. NO. 426. (GIPSZ)

MŰCSARNOK, EZREDÉVES KIÁLLÍTÁS, 1896.
NO. 600.

KASSA, EPERJES, SÁTORALJAÚJHELY,
DEBRECEN, GYÖNGYÖS, EGER, MISKOLC,
OMKT VÁNDORKIÁLLÍTÁS 1910. SEPT.-DEC.,
NO. 68.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM, MAGYAR
KÉPZŐMŰVÉSZEK SEGÍTŐ BIZOTTSÁGÁNAK
MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSA 1914. NOV.-DEC., 7.
(GIPSZ)

MŰCSARNOK, RÓNA JÓZSEF GYŰJTEMÉNYES
KIÁLLÍTÁSA, 1922., NO. 55.

MŰCSARNOK, OMKT JUBILEUMI KIÁLLÍTÁS,
1930/1931., NO. 106. (FAUN ÉS NYMPHA
CÍMEN REPRODUKÁLVA)

MŰCSARNOK, BUDAPEST FŐVÁROS KÉPZŐMŰ-
VÉSZETI GYŰJTEMÉNYEINEK ÚJ SZERZE-
MÉNYEI (1924-1931) 1932., NO. 136.

FŐVÁROSI KÉPTÁR KIÁLLÍTÁSA 1934,
NO. 291. (FAUN ÉS NYMPHA CÍMEN)

NEMZETI MÚZEUM, PESTI NŐ A SZÁZADFOR-
DULÓN 1991.

SZENT ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM SZÉKESFEHÉR-
VÁR, RÓNA JÓZSEF KIÁLLÍTÁS 1994, NO. 2.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA, ARANYÉRMEK,
EZÜSTKOSZORÚK 1995., NO. II. 4E.L.

IRODALOM:

VASÁRNAPI ÚJSÁG, 1889., 826.

VASÁRNAPI ÚJSÁG, 1898., 894.

LENGYEL GÉZA: RÓNA JÓZSEF. MŰVÉSZET,
1910., 29. (REPR.: 26.)

OMKT DÍJAZOTT MŰVEI. MŰVÉSZET, 1911.,
129.

RÓNA JÓZSEF: EGY MAGYAR MŰVÉSZ ÉLETE I-
II. BUDAPEST, 1929.

SZABADI JUDIT: A MAGYAR SZECCESSZIÓ MŰ-
VÉSZETE. 1979., 97. (REPR. 298.)

ARANYÉRMEK, EZÜSTKOSZORÚK. MNG.
KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUS, 1995., 303

“MŰVÉSZETÜNKBEN EGYEDÜLÁLLÓ AZ A
SZABADOSSÁG ÉS MERÉSSÉG, AMELLYEL RÓ-
NA JÓZSEF EROTIKUS SZOBRAIT MEGALKOTTA;
SEMMI ÁLSZEMÉREM, SEMMI ARTISZTIKUM,
SEMMI SPEKULATÍV DEKORATIVITÁS, NEM PRÓ-
BÁLJA ELREJTENI VAGY TOMPÍTANI AZT A NYÍLT
ÖRÖMÖT ÉS FÉKTELEN BUJASÁGOT, AMELY A
TESTI SZERELEM EME LEPLEZETLEN ÁBRÁZOLÁ-
SÁBÓL KICSENDÜL. S MINDEZ OLY INVENCIÓ-
ZUSAN, OLYAN FORMAI LELEMÉNNYEL TÖRTÉ-
NIK, MELY SEJTETNI ENGEDI, HOGY EZ AZ
AKADÉMIKUS KÉPZETTSÉGŰ MESTER SZINTE
UJJAIBAN HORDTA A MAGYAR PLASZTIKAI KI-
FEJEZÉS MEGÚJÍTÁSÁNAK EGYIK LEHETŐSÉ-
GÉT” – ÍRJA SZABADI JUDIT A MAGYAR SZEC-
CESSZIÓ MŰVÉSZETE CÍMŰ KÖNYVÉBEN. A
MEGSZORULT FAUN, RÓNA JÓZSEF EGYIK LEG-
SIKERÜLTEBB ÉS LEGKEDVELTEBB ALKOTÁSA, AZ
ÉLETSZERETET ÉS A PAJZÁN EROTIKA BRA-
VÚROS ÖTVÖZETE. AZ 1861-BEN SZÜLETETT
SZOBRA SZ BÉCSI ÉS OLASZORSZÁGI TANULMÁ-
NYOK UTÁN 1886-BAN TÉRT HAZA BUDAPEST-
RE, Ahol egyik korai kompozíciója éppen a
SZÓBAN FORGÓ, MITOLÓGIAI TÉMÁT MEGJELE-
NÍTŐ MŰ VOLT. KÉSZÍTÉSÉRE A KÖVETKEZŐKÉP-
PEN EMLÉKEZETT VISSZA A MŰVÉSZ:

“NEM VOLT KÖNNYŰ DOLOG AKKORIBAN MŰ-
TERMET TALÁLNI, DE VÉGRE HOSSZAS KERESÉS
UTÁN TALÁLTAM EGY FÉLIG-MEDDIG MEGFELE-
LŐT. KINN A KIRÁLY-UTCA VÉGÉN EGY FÖLDSZIN-
TES HÁZ NYUL AZ IZABELLA-UTCÁTÓL A RÓZA-
UTCÁIG, MELYNEK KÉT BEJÁRATA VOLT. AZ EGYIK
KAPUALJBÓL MŰTERMET CSINÁLTAM – EZT
UGYANIS NEM HASZNÁLTÁK. HÁTUL EGY FALAT
HÚZTAM, ÚGY HOGY AZ AGYAGNAK ÉS EGYÉB
HOLMINAK BŐSÉGES HELY JUTOTT ITT, ELŐL
PEDIG EGY ÜVEGFALAT ALKALMAZTAM. BIZONY
KESKENY VOLT A MŰTEREM, DE ELÉG VILÁGOS.
/.../ ÚJBÓL DOLGOZHATTAM!...” FAUN A CSAP-
DÁBAN” – EZ VOLT MEGKEZDETT MUNKÁM CÍME.

Egy öreg faun nagyon illetlenül
viselkedik az ölében ülő nimfával, aki
jókedvében hosszú szakállát és fülét
cibálja a faunnak. Ez komikus kinnal és
fájdalmas kéjjel az arcán védekezik a
nimfa ellen. A faunhoz egy öreg szolga ült
modelt, míg a nimfához a kis W. Mici ült, aki
Bécsből jött le s felkeresett. ŰDVÖZLETET

60.4
RÓNA JÓZSEF
1861-1939

MEGSZORULT FAUN
(1889)

83 CM, BRONZ
KIKIÁLTÁSI ÁR: 1 400 000 FT

HOZOTT BÉCSBŐL, DÜRNBAUER-TŐL ÉS A TÖBBIEKTŐL. FINOM TESTE TELTEBB LETT S NAGYON MEGFELELT A NIMFÁHOZ. NAGY KEDVEL FOGTAM MUNKÁMHOZ S KI IS ÁLLÍTOTTAM A MŰCSARNOKBAN. REÖCK ISTVÁN AKKOR ALAPÍTOTTA AZ EZERFORINTOS NAGY DÍJAT, AMELYET ABBAN AZ ÉVBEN ADTAK KI ELŐSZÖR. A DÍJRA IGÉNYT TARTÓKNAK JELENTKEZNIÖK KELLETT. EZEK KÖZÖTT BIZONY NAGYON SOK KIVÁLÓ MŰVÉSZ – KÖZTÜK PÁLLIK IS – SZEREPELT, AKI NÉHÁNY SZÉP ÁLLATKÉPET ÁLLÍTOTT KI. BIZTOSRA VETTEM, HOGY Ő KAPJA MEG A DÍJAT! A ZSŰRI CSAK NEM EGYHANGÚAN MELLETEM DÖNTÖTT. BRONZBA ÖNTÖTTEM MŰVEMET S ELKÜLDTEM PÁRISBA A SALON KIÁLLÍTÁSÁRA, AHOL A "MENTION HONORABLE" KITÜNTETÉSBE RÉSZESÜLT."

A MŰ GIPSZVÁLTOZATA ELŐSZÖR AZ OMKT 1889-1890-ES TÉLI KIÁLLÍTÁSÁN SZEREPELT,

426. KATALÓGUS SZÁMMAL. SZABADI JUDIT DATÁLÁSA (1909-RE) TEHÁT, A SZOBRON TALÁLHATÓ JELZÉST IS FIGYELEMBE VÉVE, MINDENKÉPPEN TÉVESNEK BIZONYUL. RÓNA EGYÉBKÉNT TÖBB ILYEN KISMÉRETŰ, BIBLIAI VAGY MITOLÓGIAI TÉMÁJÚ SZOBROT MINTÁZOTT (PYRAMUS ÉS THISBE, ZENELECKE, JÓZSEF ÉS PUTIFÁR FELESÉGE, VENUS SZÜLETÉSE, ÁDÁM ÉS ÉVA, STB.), INSPIRÁCIÓJÁT AZONBAN NEM A FENNKÖLT VAGY HŐSI MOTÍVUMOK FELDOLGOZÁSÁBÓL MERÍTETTE, HANEM – AHOGYAN SZABADI JUDIT FOGALMAZTA – "AZ ANTIK MITOLÓGIÁNAK MINTEGY A TÖLTÉLÉK-ANYAGÁBÓL, A FAUNOK ÉS NIMFÁK PAJZÁN INCELKEDÉSEIT, A MITOLÓGIA EPIZÓDJAIT FELELEVENÍTŐ VILÁGÁBÓL. SZÓ SINCS TEHÁT DRÁMÁRÓL VAGY HŐSÖKRŐL, SOKKAL INKÁBB EGY PROFANIZÁLT VAGY MÉG INKÁBB "BANALIZÁLT" MITOLÓGIÁRÓL, S EZ A VONÁS ÖNMAGÁBAN IS SEJTETI,

RÓNA JÓZSEF: ZENELECKE. 1898

NEM A SZERELEM MISZTÉRIUMÁT, SZENVEDÉLYÉT VAGY SZÉDÜLETÉT JELENÍTETTE MEG, HANEM A NEMEK KÖZÖTTI EROTIKUS JÁTÉK CSALFASÁGÁT ÉS AZ EBBŐL FAKADÓ PAJZÁN ÉLVEZETET. A TAPASZTALT FAUN CSUPA TUDÁLKOSSÁG, RAVASZSÁG, AZ ÉLVHAJHÁSZÁS FINOMKODÓ MOZDULATOKBA "CSOMAGOLT" MEGTESTESÍTŐJE, AZ ÉRZÉKIEBEN ELOMLÓ MINFA PEDIG A KÉJ ÉLVETEG VÁROMÁNYOSA."

A TESTI SZERELEM MERÉSZ BEMUTATÁSA KI-

RÓNA JÓZSEF: FAUNOK ÉS A NYMPHA. 1910

HOL IS ÉRINTKEZHETETT RÓNA JÓZSEF SZOBRA SZATA KIKERÜLHETETLENÜL A SZECSSZIÓVAL." KISPLASZTIKÁI INTIM JELLEGŰEK, AZ ÉRZÉKEK GYÖNYÖRKÖDTETÉSÉRE SZOLGÁLNAK. A SZERELMI HARC, A KÍNNAL VEGYES KÉJ ÁBRÁZOLÁSA TÚLFÚTOTT EROTIKÁT SUGÁROZ, "A NIMFA VAD EKSZTÁZISBAN TÉPI, MARGOLJA A FAUN SZAKÁLLÁT, AKI ALÉLTAN A FÁJDALOMTÓL ÉS A GYÖNYÖRTŐL, ADJA ÁT MAGÁT A SZERELMI ÖSSZECSAPÁS BRUTÁLIS SZENVEDÉLYÉNEK". HASONLÓ ÉRZÉKLETESSEGGEL ELEMZI SZABADI JUDIT AZ 1998-BAN KÉSZÜLT ZENELECKE CÍMŰ KOMPOZÍCIÓT IS. "ALIGHA KÉTSÉGES, HOGY A ZENELECKE VOLTAKÉPPEN SZERELMI LECKE, AZAZ SZERELMI ENYELGÉS, A SZERELEMBE VALÓ BEAVATÁS FOLYAMATÁNAK TRÉFÁS, CSÚFOLÓDÓ ÁLCÁZÁSA. MERT RÓNA

HANGSÚLYOZZA A MEGSZORULT FAUN SZALONJELLEGÉT. VISSZAEMLEKEZÉSEIBEN RÓNA BÜSZKÉN EMLÍTI, HOGY A SZALONPLASZTIKÁT Ő HONOSÍTOTTA MEG MAGYARORSZÁGON ÉS A HASONLÓ TÉMÁBAN DOLGOZÓ KOLLÉGÁK CSAK ŐUTÁNA JÖTTEK. "ÖREGKORÁRA MAGA IS OLYAN LETT, MINT EGY MEGKOMOLYODOTT FAUN" – ÍRJA NAGY ILDIKÓ A SZÉKESFEHÉRVÁRI EMLÉKMŰKIÁLLÍTÁS KATALÓGUSÁBAN.

A SZOBOR BRONZVÁLTOZATÁNAK EGYIK PÉLDÁNYÁT A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA VÁSÁROLTA MEG A MŰVÉSZTŐL, LEJTÁRI SZÁMA: 56.546 N.

A MEGSZORULT FAUN RÓNA JÓZSEF MUNKÁSSÁGÁNAK EGYIK LEGIHLETETTEBB ALKOTÁSA, ÉS EGYBEN A MAGYAR SZECSSZIÓS PLASZTIKA ROBBANÓ EREJŰ, NEMZETKÖZI MÉRCÉVEL MÉRVE IS KIEMELKEDŐ JELENTŐSÉGŰ DARABJA.

B.J.-M.V.

